

21 Kasım 2008 Tarih 27061 Sayılı
T.C. Çevre Ve Orman Bakanlığı

ÇEVRE DENETİMİ YÖNETMELİĞİ

YÖNETMELİK

Çevre ve Orman Bakanlığında:

ÇEVRE DENETİMİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını; denetim yapacak personelin, çevre yönetim birimi/çevre görevlisinin, çevre hizmeti konusunda yetkilendirilmiş firmaların nitelikleri ile yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- Çevre denetimiyle ilgili iş ve işlemleri, çevre denetim görevlisi niteliklerini, faaliyet veya tesis sahiplerinin yükümlülükleri ile denetimle ilgili birimlerin görev ve yetkilerini,
- Çevre yönetimi hizmeti konusunda çalışacak çevre danışmanlık firmalarının yetkilendirilme, hizmet verme usul ve esaslarını,
- Çevre yönetim biriminin, çevre görevlisinin ve çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının görev, sorumluluk ve yetkilerini,
- Çevre gönüllüsünün nitelik ve görevlerini kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, askeri işyerleri, askeri bölgelerin ve tatbikatların, 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu uyarınca Atom Enerjisi Kurumunun yetki alanına giren kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimi ile 11/1/1974 tarihli ve 14765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü kapsamına giren konuların denetiminde uygulanmaz.

(3) Atom Enerjisi Kurumunun yetki alanına giren kurum, kuruluş ve işletmelerin denetiminde ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü kapsamına giren konularda Bakanlık ve ilgili kuruluş arasında bir protokol yapılması durumunda bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen konularda bu Yönetmelik hükümleri uyarınca ilgili kuruluşla ortak denetim yapılabilir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 ve 15 inci maddeleri ile Ek Madde 2 ve Ek Madde 3 ile 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci ve 9 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakan: Çevre ve Orman Bakanını,
- Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- Birleşik denetim: Tesis veya faaliyetlerin, çalışmalarının Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren hava, su, toprak, atık, kimyasallar, deniz ve gürültüye ilişkin tüm yönetmeliklere uygunluğunun bir arada ele alındığı denetimleri,
- Çevre baş denetim görevlisi: Çevreyle ilgili denetimleri yapabilecek, yönetebilecek özelliklere sahip olup 35 inci maddede yer alan eğitim programını tamamlayarak eğitim belgesi alanlardan 80 ve üzeri puana sahip bakanlıkça görevlendirilen kişiyi,
- Çevre denetim görevlisi: Çevre ile ilgili denetim yapabilecek ve 35 inci maddede yer alan eğitim programını tamamlayarak eğitim belgesi alanlardan 70 ve üzeri puana sahip bakanlıkça görevlendirilen kişiyi,
- Çevre denetim görevlisi adayı: Bakanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmakta olup 35 inci maddede yer alan eğitim programına katılan kişiyi,
- Çevre denetimi: Tesis veya faaliyetlerin çalışmasının Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren yönetmeliklere uygunluğunu kontrol etmek için, bu mevzuatın yetkili kıldığı kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon sağlanarak, faaliyetlere ilişkin bilgilerin tarafsız bir şekilde toplanmasını, değerlendirilmesini, rapor haline getirilmesini ve idari yaptırım kararı ile yetkilendirilmiş makama bildirilmesini,
- Çevre gönüllüsü: Bakanlıkça, uygun niteliklere sahip kişiler arasından seçilen ve Çevre Kanunu ve bu Kanuna göre yürürlüğe konulan düzenlemelere aykırı faaliyetleri Bakanlığa iletmekle görevli ve yetkili kişiyi,
- Çevre görevlisi: Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanununa göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tâbi kurum, kuruluş veya işletmelerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını

değerlendiren, tesis içi yıllık iç tetkik programları düzenleyen tesiste veya çevre yönetim hizmeti veren firmada çalışan görevliyi,

h) Çevre yönetim birimi: Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanununa göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tâbi kurum, kuruluş veya işletmelerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren, tesis içi yıllık iç tetkik programları düzenleyen birimi,

i) Denetim planı: Denetim otoritesinin önceliklerini ve hedeflerini belirleyen stratejik ve halka açık dokümanı,

i) Denetim programı: Denetim planı çerçevesinde gerçekleştirilecek operasyonel faaliyetleri içeren içsel dokümanı,

j) İç tetkik: Tesis veya faaliyetlerin, Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren yönetmeliklere uygunluğunun, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığının çevre yönetim birimi, çevre görevlisi veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları aracılığı ile değerlendirilmesini ve rapor haline getirilmesini,

k) İzleme: Havaya, suya, toprağa verilen kirlenici unsur taşıyan her türlü proses çıktısının ölçüm ve analizlerinin yapılmasını/yaptırılmasını,

l) Kanun: 2872 sayılı Çevre Kanununu,

m) Ortam bazlı denetim: Tesis veya faaliyetlerin Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren hava, su, toprak ortamları ile atıklara, kimyasallara ve gürültüye ilişkin mevzuattan birinin uygunluğunun ele alındığı denetimleri,

n) Sertifika: Çevre görevlisi eğitimi sonrasındaki sınavda başarılı olanlara verilecek belgeyi,

o) Uygunsuzluk: Çevre mevzuatında belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetime Tabi Tesis veya Faaliyetler ve Yükümlülükleri

Denetime tabi tesisler veya faaliyetler

MADDE 5 – (1) Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler çevre denetimi kapsamındadır.

Denetime tabi tesislerin veya faaliyetlerin yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Denetime tabi tesis veya faaliyetler;

a) Geçici 1 inci maddede belirtilen süreler içinde tesis veya faaliyetler, en az üç çevre görevlisinden oluşan çevre yönetim birimi kurmak ve/veya çevre görevlisi çalıştırmak veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş firmalardan bu amaçla çevre yönetim hizmeti satın almakla,

b) İlgili mevzuat kapsamında gerekli ölçüm ve analizleri, Bakanlığa ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş özel veya kamu kurum ve kuruluşların laboratuvarlarına yaptırmakla,

c) Denetim sırasında çevre denetim görevlisinin tesis veya faaliyetlerin alanlarına girmesini, güvenliğini ve denetim için gerekli görülen personel ve her türlü ekipmanı sağlamakla,

ç) Çevre denetim görevlisinin gerekli gördüğü hallerde ve/veya itiraz durumunda ölçüm ve analizlerin giderlerini karşılamakla,

d) Denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla,

e) Yıllık iç tetkik programları düzenlemekle ve kendi faaliyet alanına uygun niteliklere sahip bir çevre görevlisi veya çevre yönetim birimi aracılığı ile tesis içi tetkikin faaliyet veya tesisin çalışma ömrü süresince en az yılda bir defa yapılmasını sağlamak, iç tetkik ve analizlerin sonuçlarını dosyalamak ve beş yıl süre ile muhafaza etmekle,

f) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre danışmanlığı hizmet satın alımı sözleşmesi yapılması durumunda en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

g) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarıyla yapılmış olan çevre danışmanlığı hizmet satın alım sözleşmelerinin iptal edilmesi durumunda en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

ğ) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarıyla yapılmış olan çevre danışmanlığı hizmet alım sözleşmelerinin iptal edildiği tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde diğer bir yetkilendirilmiş firma ile yeni bir anlaşma yapmakla veya çevre yönetim birimi kurmak ya da çevre görevlisi istihdam etmekle,

yükümlüdür.

Tesis veya faaliyetlerin kendini izlemesi ve iç tetkik

MADDE 7 – (1) Tesis veya faaliyetlerin kendini izlemesi ve iç tetkikin gerçekleştirilmesi çevre yönetim birimi veya çevre görevlisi tarafından yapılır. Çevre yönetim birimi kurmayan ya da çevre görevlisi istihdam etmeyen tesis veya faaliyetler bu amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş firmalardan hizmet satın alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Görevlisinin Nitelikleri ve Görevleri

Tesis veya faaliyetlerde, tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlisinde aranacak nitelikler

MADDE 8 – (1) Tesis veya faaliyetlerde, tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlisinin en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarının mühendislik, fizik, kimya veya biyoloji bölümlerinden mezun olması zorunludur.

(2) Yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlilerinin Bakanlıkça düzenlenecek çevre görevlisi eğitimine katılıp, sonunda yapılacak sınavda başarılı olması zorunludur.

(3) Tesis veya faaliyetlerde çalışacak çevre görevlilerinin eğitime katılmadan Bakanlıkça açılacak sınavda başarılı olması zorunludur.

(4) Sınavda başarılı olanlara Çevre Görevlisi Sertifikası verilir.

(5) Üniversitelerin Çevre Mühendisliği bölümlerinden mezun olanlar veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış olanlar sınav şartı aranmaksızın Çevre Görevlisi Sertifikası alırlar.

(6) Çevre Görevlisi Sertifikası olmayanlar, faaliyet veya tesislerde, çevre yönetim biriminde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çevre görevlisi olarak çalışamazlar.

(7) Çevre yönetim biriminde en az bir tane çevre mühendisi veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış personel çalıştırılması zorunludur.

Çevre yönetim birimi ya da tesis veya faaliyette çalışan çevre görevlisinin görevleri

MADDE 9 – (1) Çevre yönetim birimi ya da tesis veya faaliyette çalışan çevre görevlisi;

a) Tesis veya faaliyeti düzenli aralıklarla kontrol ederek Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğini tespit etmekle,

b) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin yılda bir defadan az olmamak üzere ilgili mevzuat hükümlerine göre iç tetkikini gerçekleştirmekle ve iç tetkikin sonucunda bir İç Tetkik Raporu hazırlamakla, bu raporu tesis veya faaliyet sahibine/sorumlusuna sunmakla ve bir örneğini yönetim biriminde bulundurmamakla,

c) Uygunsuzluk tespit edildiğinde tesis veya faaliyetin sahibine/sorumlusuna uygunsuzluğun giderilmesi için önerilerde bulunmakla ve uygunsuzlukların giderilip giderilmediğinin takibini yapmakla,

ç) Bakanlıkça yapılacak denetimler sırasında tesis veya faaliyette hazır bulunmakla,

d) Bakanlıkça yapılacak denetimler sırasında istenen bilgi ve belgeleri sağlamakla,

e) Öğrendikleri ticari sır mahiyetindeki bilgileri açıklamamakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çevre Yönetim Birimi Kurma veya Çevre Görevlisi Çalıştırma Kriterleri

Tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimi kurma veya çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 10 – (1) Tesis veya faaliyetlerden;

a) Ek-1'de yer alan tesis veya faaliyetler, özellikleri 8 inci maddede belirtilmiş olan en az iki çevre görevlisini çalıştırmak veya en az üç çevre görevlisinden oluşan Çevre Yönetim Birimlerini kurmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak zorundadır.

b) Ek-2'de yer alan tesis veya faaliyetler öncelikle çevre görevlisi istihdam etmek veya en az üç çevre görevlisinden oluşan çevre yönetim birimini kurmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak zorundadır.

(2) Organize Sanayi Bölgeleri yönetimleri bünyesinde en az üç çevre görevlisinden oluşan Çevre Yönetim Biriminin kurulması veya en az iki çevre görevlisinin çalıştırılması ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmetinin alınması zorunludur.

(3) Belediyeler, mahalli idare birlikleri, sağlık kuruluşları veya hastanelerde çevre yönetim birimleri en az bir çevre görevlisinden oluşabilir.

Belediyelerin ve mahalli idare birliklerinin çevre yönetim birimi kurma ve çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 11 – (1) Belediyeler, atıksu arıtma, katı atık bertaraf, asfalt üretimi gibi çevreye etkisi olan tesislerini ve Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan mahalli idare birlikleri, kendi bünyelerinde işlettikleri çevresel etkiye sahip tesislerini çevresel açıdan yönetmek üzere; çevre yönetim birimi kurmak veya çevre görevlisi çalıştırmakla ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmeti almakla yükümlüdürler.

(2) Çalıştırılacak çevre görevlisi sayısı, 5393 sayılı Belediyeler Kanununun 49 uncu maddesi ve 22/2/2007 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm kadro ilke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurularak bu kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

Sağlık kuruluşları ve hastanelerde çevre yönetim birimi kurma ve çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 12 – (1) Hastane ve sağlık kuruluşlarından yatak kapasitesi 20 ve üzerinde olanlar, çevre yönetim birimi kurmak veya çevre görevlisi çalıştırmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından işletmesindeki çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmeti almakla yükümlüdür.

(2) Çalıştırılacak çevre görevlisi sayısı, ihtiyaç ve kadro standartları göz önünde bulundurularak bu kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çevre Yönetim Hizmeti Verecek Yetkilendirilmiş Çevre Danışmanlık Firmalarının Yükümlülükleri ve Yeterlik Belgesi

Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının nitelikleri

MADDE 13 – (1) Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları;

a) Kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış çevre mühendisi veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış bir çevre görevlisini sürekli ve koordinatör olarak istihdam etmekle,

b) Ayrıca kamu veya özel sektörde çevre ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış olan en az üç çevre görevlisini istihdam etmekle yükümlüdür.

Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının yükümlülükleri

MADDE 14 – (1) Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları;

a) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin yılda bir defadan az olmamak üzere, ilgili mevzuat hükümleri de dikkate alınarak iç tetkikini gerçekleştirmekle,

b) Uygunsuzluk tespit edildiğinde tesis veya faaliyet sahibine uygunsuzluğun giderilmesi için yazılı önerilerde bulunmak, uygunsuzlukların giderilip giderilmediğinin takibini yapmak ve uygunsuzluğun giderilmediği durumda en geç onbeş gün içerisinde yetkili makama bildirmekle,

c) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin ya da belediyenin, çevre yönetimi faaliyetlerini koordine etmekle,

ç) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin çevresel konularda alması gerekli izin, lisans ve belgeleri alma ve/veya yenileme çalışmalarını yürütmekle,

d) Bakanlıkça ve il çevre ve orman müdürlüğünce istenecek bilgi ve belgeleri zamanında ve eksiksiz olarak iletmekle,

e) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyet ya da belediye adına belediyeler ve il çevre ve orman müdürlüğü ve Bakanlık ile gerektiğinde çevresel konular hakkında yazışmalar ve görüşmeler yapmakla,

f) Firma, tesis ve faaliyet çalışanlarına çevresel konularda bilgilendirici eğitim çalışmaları yapmak ve özendirici faaliyetler düzenlemekle,

g) Bakanlıkça veya il çevre ve orman müdürlüklerince yapılacak denetimler sırasında tesiste en az bir çevre görevlisini hazır bulundurmamakla,

ğ) Hizmet verdiği tesis ve faaliyetlerde ilgili çevre görevlisinin ayda en az iki tam gün çalışmasını sağlamakla,

h) Hizmet verdiği tesis veya faaliyetlerin çalışmaları esnasında öğrenilen ticari sır niteliğindeki bilgileri saklı tutmakla,

ı) Hizmet alımı sözleşmesi yapılması durumunda, hizmet verdiği tesis veya faaliyeti en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

i) İhtiyaç duyulan bilgi ve verileri öngörülen formatta ve zamanında Bakanlığa bildirmekle görevlidir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen görevlerin yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firması tarafından yerine getirilmemesi, çevre yönetimi hizmet alan tesisi, faaliyeti, belediyeyi ve hastaneyi sorumluluktan muaf tutmaz.

Çevre danışmanlık firmaları için yeterlik belgesi yükümlülüğü

MADDE 15 – (1) Çevresel konularda tesis ve faaliyetlere çevre yönetimi hizmeti verecek olan çevre danışmanlık firmaları Bakanlıktan Yeterlik Belgesi almakla yükümlüdürler. Yeterlik Belgesinin verilmesi ve iptali ile ilgili hususlar bir tebliğ ile belirlenir.

Eğitim

MADDE 16 – (1) Yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çevre görevlisi olarak hizmet verecek kişiler Bakanlık tarafından ya da Bakanlıkça yetki verilmiş kurum ve kuruluşlarca açılacak eğitime katılırlar.

(2) Eğitim sonrasında bir sınav düzenlenerek sınavda başarılı olanlara “Çevre Görevlisi” Sertifikası verilir.

(3) Çevre görevlisi eğitimi programı, çevre görevlisi adaylarına eğitim vermeye ve sınav yapmaya yetkili kurum ve kuruluşların ve bu kurum ve kuruluşlarda eğitim verecek personelin nitelikleri ile sertifikalandırma işlemleri bir tebliğ ile belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çevre Gönüllüsünün Nitelikleri ve Görevleri

Çevre gönüllüsünde aranacak nitelikler

MADDE 17 – (1) Çevre gönüllüsünün:

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,
  - Kamu hizmetlerinden yasaklı olmaması,
  - En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması,
  - Kurum, kuruluş ve işletmelerde en az beş yıl süreyle çevre konularında çalışmış olması,
  - Bakanlık tarafından düzenlenecek çevre mevzuatı eğitimine katılmış olması,
  - Bakanlık tarafından açılacak sınavda başarılı olması
- gerekmektedir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasına ek olarak, Çevre ve Orman Bakanlığında Müsteşar ve Müsteşar Yardımcısı olarak görev yapmış olan kişiler çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre gönüllüsü olurlar.

(3) Çevre ve Orman Bakanlığının Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde ve Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığında, kamu kurum ve kuruluşların çevre birimi bünyesinde en az beş yıl süre ile çalışmış ve üniversitelerin dört yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olan personel çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre gönüllüsü olurlar.

(4) Çevre Mühendisliği bölümlerinden doktor ve üzeri akademik unvan almış kişiler de Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın çevre gönüllüsü olurlar.

Çevre gönüllüsünün görevleri

MADDE 18 – (1) Çevre gönüllüsü, Kanuna ve ilgili mevzuata aykırı faaliyetleri Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına iletmekle yükümlüdür.

(2) Görevini kötüye kullandığı tespit edilen çevre gönüllülerinin bu görevleri sona erdirilir; bu kişiler yeniden çevre gönüllüsü olarak başvuruda bulunamazlar.

Çevre gönüllüsünün bildirimde bulunma yetkisi

MADDE 19 – (1) Çevre gönüllülerinin tesis veya faaliyetlere giderek denetleme yapma yetkisi olmayıp bildirim yapma yetkisi bulunmaktadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çevre Denetiminin Usul ve Esasları

Yetkili birimler

MADDE 20 – (1) Bakanlığın tesis veya faaliyetleri denetlemekle yetkili birimleri, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, İl Çevre ve Orman Müdürlükleridir.

(2) 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmış olan ve 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hususlarda Bakanlık denetim yapmaya yetkilidir.

(3) Çevre Kanunu ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulan yönetmeliklerin yetkili kıldığı kurum ve kuruluşların denetim yetkileri saklıdır.

(4) Kanun uyarınca yetki devri yapılacak kurum ve kuruluşlarda aranacak nitelikler tebliğ ile belirlenir.

Denetim planı

MADDE 21 – (1) Ülkenin çevre politikası ve stratejisi çerçevesinde Bakanlığın çevre denetimi konusundaki önceliklerini, genel amaç ve hedeflerini belirlemek üzere Bakanlık Denetim Birimi tarafından Denetim Planı hazırlanır. Bu plan veya planlar ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte oluşturulabilir. Denetim planı hazırlanırken, önceki denetim faaliyetlerinden elde edilen verilerden yararlanır.

(2) Her çevre denetimi planı en azından:

- a) Kapsadığı coğrafi alanı tanımlar,
- b) Belli bir süreyi kapsar,
- c) Gerekğinde değiştirilebilir,
- ç) Kapsanan sahaların ve kontrol edilecek tesislerin türünü tanımlar,
- d) Çevresel riskleri dikkate alarak rutin çevre denetimleri için bir program belirlenir, bu programlar, farklı tür tesisler veya belirlenmiş tesisler için saha ziyaretlerinin sıklığını içerir,
- e) Şikâyet, kaza, uygunsuzluk ve izin verme amacı gibi durumlarda yapılan, rutin olmayan denetimlerin usulünü de içerir.

Yıllık denetim programı

MADDE 22 – (1) Birleşik denetimler için yıllık denetim programı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve il çevre ve orman müdürlüklerinin işbirliği ile bir önceki yılın Aralık ayında hazırlanır ve Bakan tarafından onaylanarak yürürlüğe girer.

(2) Bu programla, yıl içinde Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatınca birleşik denetim gerçekleştirilecek tesis veya faaliyetler belirlenir.

(3) Ortam bazlı denetimler konusunda Bakanlık ve Bakanlığın yetki verdiği kurum ve kuruluşlar, denetimleri kendilerinin belirlediği programlar çerçevesinde gerçekleştirir.

(4) Kaza, ihbar, şikâyet gibi durumlarda veya Bakanlıkça gerek görüldüğü hallerde denetim programına bağlı olmaksızın birleşik ve/veya ortam bazlı denetim yapılır.

Bildirim

MADDE 23 – (1) Yıllık denetim programına alınan tesis veya faaliyetlere, denetimlerin haberli yapılacak olması durumunda en az bir hafta önce yıllık denetim programına alındıkları bildirilir.

(2) Kaza, ihbar, şikâyet gibi durumlarda, ortam bazlı denetimlerde veya Bakanlığın program dışı denetime gerek gördüğü hallerde denetimin haberli yapılması zorunlu değildir.

Görevlendirme onayı

MADDE 24 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlilerini, bağlı buldukları denetimle yetkili birimin en üst amiri görevlendirir.

(2) Bakanlıkça, belirli bir denetim görevinin yapılması için en az iki çevre denetim görevlisi görevlendirilir.

(3) Birleşik denetimlerde, denetim ekibinde bir çevre baş denetim görevlisi bulunması zorunludur. Denetim ekibinde bulunan çevre denetim görevlilerinin puanı çevre baş denetim görevlisi olmaya yetmediği durumda denetim ekibi kendi içinde bir çevre denetim görevlisini, çevre baş denetim görevlisi olarak belirler.

(4) Gerekli durumlarda denetim ekibine çevre denetim görevlisi adayları da dâhil edilebilir. Denetim ekibinde yer alan çevre denetim görevlisi adayları gözlemci konumundadır.

Çevre baş denetim görevlilerinin görev ve sorumlulukları

MADDE 25 – (1) Çevre baş denetim görevlisinin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- a) Denetim öncesinde denetlenecek tesis veya faaliyet ile ilgili denetim ekibi içinde koordinasyonu ve işbölümünü sağlamak,
- b) Denetlenecek tesis veya faaliyetin prosesi, ürünleri, hizmetleri, daha önce yapılan denetim varsa bulguları toplamak, toplatmak ve değerlendirmek,
- c) Denetim esnasında ve sonrasında denetim ekibiyle gerekli koordinasyonu sağlamak ve belgeleri istemek,
- ç) Denetimin bitiminde, yerinde denetim tutanağının düzenlenmesini sağlamak,
- d) Denetim sonunda her çevre denetim görevlisinden kendi göreviyle ilgili denetim sonuçlarını toplamak ve denetim raporunu hazırlamak,
- e) Denetimin sonucuna göre İdari Yaptırım Karar Tutanağını hazırlamak ve onaylanmak üzere ilgili makama sunmak,
- f) Denetim raporunu, 32 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yerlere göndermek,
- g) Gerekğinde mahalli mülki amirinden kolluk kuvveti görevlendirilmesini talep etmek,
- h) Denetimini gerçekleştireceği kamu, özel sektör kurumları veya tüzel kişilik ile kişisel ilişkisi bulunmamak.

Çevre denetim görevlisinin görev ve sorumlulukları

MADDE 26 – (1) Çevre denetçisinin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- Denetim öncesinde çevre baş denetim görevlisinin koordinasyon çalışmalarına destek olmak,
- Denetlenecek tesis veya faaliyetin prosesini incelemek, daha önce yapılan denetim varsa bulguları toplamak, değerlendirmek ve sonucunu çevre baş denetim görevlisine sunmak,
- Denetim esnasında yapılan işbölümü kapsamında kendisine verilen görevi tarafsız, etkin ve verimli bir şekilde planlayıp gerçekleştirmek,
- Denetim sırasında etkin görüşme, gözlem ve kayıtlar da dahil olmak üzere dokümanların gözden geçirilmesi yoluyla bilgi toplamak,
- Denetim sonunda kendi göreviyle ilgili denetim bulgularını çevre baş denetim görevlisine sunmak ve denetim tutanağının düzenlenmesinde çevre baş denetim görevlisine yardımcı olmak,
- Denetim raporunda yer alacak görüşlerini denetim tarihinden sonra on iş günü içinde çevre baş denetim görevlisine vermek,
- Denetimini gerçekleştireceği kamu, özel sektör kurumları veya tüzel kişilik ile kişisel ilişkisi bulunmamak.

Tanıtım kartı

MADDE 27 – (1) 35 inci maddede yer alan koşulları sağlayan Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personeli için şekli ve içeriği Bakanlıkça belirlenecek tanıtım kartı düzenlenir. Çevre denetim görevlileri yaptıkları denetimler sırasında bu tanıtım kartlarını ve görevlendirme onaylarını tesis veya faaliyet sahibine göstermek zorundadır. Denetim görevinden herhangi bir nedenle süresiz ayrılanlar, tanıtım kartlarını, Bakanlığa gönderilmek üzere il çevre ve orman müdürlüklerine, Bakanlık merkezinde de Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüne teslim eder.

Ölçüm ve analizler

MADDE 28 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlilerince, ölçüm ve analiz gerektiren hususlara uyulup uyulmadığı; firma tarafından Bakanlığa veya Bakanlıkça yetki verilmiş özel veya kamu kurum ve kuruluş laboratuvarlarına yaptırılacak ölçüm ve analiz sonuçlarına göre değerlendirilir.

Denetim tutanağı

MADDE 29 – (1) Denetim ekibi, denetimin bitiminde, 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmelikte özellikleri verilen ve Ek-3’te yer alan çevre denetim tutanağını üç nüsha olarak düzenler.

(2) Düzenlenen bu nüshalardan biri denetimin gerçekleştirildiği tesis veya faaliyet sahibine verilir.

İdari yaptırım kararı

MADDE 30 – (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen gerekliliklere uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

(2) Söz konusu idari yaptırım kararına yol açan uygunsuzluk, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlara göre suç oluşturuyor ise kovuşturma yapılması için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması

MADDE 31 – (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen yasaklara uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda, idari para cezasının yanı sıra, yetkili makamca tesis veya faaliyetlere, yasaklara aykırı faaliyetin düzeltilmesi ve Kanunda belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için denetim ekibi tarafından;

- Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,
- Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,
- Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin ikinci alt bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için üç aya kadar,

ç) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için lisans almış tesislere yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,

d) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için bir aya kadar,

e) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için fabrika, şantiye ve eğlence yerlerine uygulanacak kontrol tedbirlerine bağlı olarak en fazla bir yıla kadar,

f) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinin dokuzuncu alt bendinde belirtilen yükümlülüğe uymayan işletmeye taşıdığı kirlilik yükü ve atık su debisine bağlı olarak iki aya kadar,

g) Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinin birinci alt bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için altı aya kadar,

ğ) Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için altı aya kadar,

h) Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için işletmelerin taşıdığı kirlilik yükü ve atık su debisine göre iki aya kadar,

ı) Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için lisans almış işletmeler hakkında yürürlükteki mevzuat hükümleri ve sınır değerler değerlendirilerek bir yıla kadar,

i) Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (v) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için;

1) Lisans almış geri kazanım/bertaraf tesislerine aksaklıklarını giderecek termin planı için on iş gününe ve yatırımlarını tamamlamak için ise altı aya kadar,

2) Tehlikeli atık üreten tesislerde uygunsuzluk tespit edilirse, bu uygunsuzluğu gidermek üzere bir aya kadar, uygunsuzluğun giderilmesi için yatırım gerekmesi halinde termin planı verilmesi için on iş gününe ve yatırımın tamamlanması için de altı aya kadar,

3) Kaza durumunda tehlikeli atıkların ve tehlikeli kimyasalların döküldüğü yerde kirliliğin ortadan kaldırılması için bir aya kadar, süre verilebilir.

(2) Bu süreler sonunda yasalara uymayan veya yükümlülüğünü yerine getirmeyen tesis veya faaliyetin çalışması, yasağın veya yerine getirilmeyen yükümlülüğün çeşit ve niteliğine göre kısmen veya tamamen süreli veya süresiz olarak durdurulur.

(3) Çevre kirliliğinin toplum sağlığı yönünden tehlike yarattığı hallerde tesis veya faaliyet, süre verilmeksizin kısmen veya tamamen durdurulur ve Sağlık Bakanlığına bildirilir.

Denetim raporu

MADDE 32 – (1) Bakanlık denetim ekibi, denetimin tamamlanmasını takip eden kırk iş günü içinde denetim raporunu hazırlar. Bu raporda;

a) Denetim sırasında tespit edilen eksiklikler ve uygunsuzluklar,

b) Cezai müeyyide uygulanmasını gerektiren durumlarda önerilen cezalar ile yasal dayanakları, yer alır.

(2) Bakanlık denetim ekibi, denetim esnasında tespit ettikleri cezai müeyyide gerektiren durumları ve uygunsuzluğun giderilmesi için önerdikleri süreleri Kanunda belirtilen idari ceza vermeye yetkili amirlere bildirirler.

(3) Denetim raporlarının bir nüshası tesis veya faaliyetlere gönderilir ve diğer nüshaları Bakanlık ve/veya il müdürlüğünün ilgili birimince gereği yapıldıktan sonra muhafaza edilir.

Denetim sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 33 – (1) Denetim sonuçları, Bakanlıkça hazırlanan yıllık denetim programlarının sona ermesini müteakip denetimle yetkili birim amirlerince değerlendirilir. Değerlendirme sonuçları ile öneriler Bakanlık makamına sunulur; denetim planlarının ve yıllık denetim programlarının hazırlanmasında dikkate alınır.

Gizliliğe riayet

MADDE 34 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlileri, denetim esnasında öğrendikleri ticari sır mahiyetindeki bilgileri açıklayamazlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çevre Denetim Görevlileri

Çevre denetim görevlilerinde aranacak nitelikler

MADDE 35 – (1) En az dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelinden aşağıda belirtilen eğitim programlarına katılarak eğitim belgesi alanlar bu madde uyarınca yapılacak puanlamaya göre Çevre Denetim Görevlisi olarak görevlendirilirler.

a) Kapsamı Bakanlıkça belirlenen çevre denetimi eğitimi; (35 puan)

b) Uluslararası yetkili kılınmış ve belgelendirilmiş kişi veya kuruluşlarca düzenlenen eğitim programları; (30 puan)

1) ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri - Özellikler ve Kullanım Kılavuzu, 2) ISO 14001 Çevre Tetkik Görevlisi Eğitimi.
--

30
----

c) Denetim Deneyimi (en fazla 20 puan)

Çevre Mevzuatı Kapsamında Yapılan Her Çevre Denetimi	1
--	---

d) Unvan Kadroları (en fazla 5 puan)

Daire Başkanı ve üzeri	5
Şube Müdürü	4
Çevre ve Orman Uzmanları	4
Çevre ve Orman Uzman Yardımcıları	3
Diğer Teknik Personel	2

e) İş Tecrübesi (en fazla 15 puan)

Çevre bilim ve teknolojisi, çevre işlem ve etkileri, çevre mevzuatı, çevre yönetim sistem ve standartları, çevre denetim işlem usul ve teknikleri ile cihazların teknik yönleri konularından herhangi birini kapsayan iş tecrübesi. Her yıl için 1 puan	1
--	---

(2) Çevre Denetim Görevlilerinin en az 70 puan, Çevre Baş Denetim Görevlilerinin ise en az 80 puan almaları zorunludur.

DOKUZUNCU BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim bilgilerinin bildirim

MADDE 36 – (1) Bakanlık merkez birimleri, il çevre ve orman müdürlükleri ile yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar tarafından Kanuna göre yapılan tüm çevre denetimlerine dair bilgiler, ceza ile sonuçlanıp sonuçlanmamasına bakılmaksızın Bakanlıkça belirlenen şekilde Bakanlığa bildirilir.

İdari yaptırım karar defteri

MADDE 37 – (1) Bakanlık merkez teşkilatı birimleri, il çevre ve orman müdürlükleri ile yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar, Kanuna göre yaptıkları çevre denetimleri sonucunda ceza uygulamışlarsa bu cezalar İdari Yaptırım Karar Defterine işlenir.

(2) İdari Yaptırım Karar Defteri Bakanlık merkez teşkilatında her genel müdürlükte ve il çevre ve orman müdürlüklerinde bir adet bulunacak şekilde tutulur.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 38 – (1) 5/1/2002 tarihli ve 24631 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Çevre yönetim birimi kurma, çevre görevlisi istihdam etme veya çevre yönetimi hizmeti alma süresi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bu Yönetmeliğin Ek-1 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler en geç 18 ay içerisinde; bu Yönetmeliğin Ek-2 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler ise en geç 24 ay içerisinde Çevre Yönetim Birimlerini kurar veya çevre görevlisi istihdam eder ya da çevre yönetimi hizmeti alırlar.

Yürürlük

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 40 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

EK-1

ÇEVREYE KİRLETİCİ ETKİSİ YÜKSEK OLAN FAALİYET VEYA TESİSLER

1. Ham Petrol, Doğal Gaz, Kömür ve Turba Çıkarma Endüstrisi
1.1. Ham Petrol çıkarılması:
1.1.1. Çıkarılan ham petrol miktarı günde 500 tondan fazla ise,
1.1.2. Kitasal platformda petrol çıkarılması,
1.2. Doğal gaz çıkarılması, çıkarılan miktar günde 500,000 m ³ ten fazla olduğunda,
1.3. 150 ha’dan daha geniş alanlarda açık ocak madenciliği ile kömür çıkarılması,

1.4. 150 ha'dan daha geniş alanlarda turba çıkarılması,
1.5. Derin sondajlar: (i) jeotermal sondaj, (ii) nükleer atık maddelerin depolanması için yapılan sondajlar, (iii) su sağlama için sondaj. Toprağın stabilitesinin araştırılması için yapılan sondajlar hariçtir.
2. Enerji Endüstrisi
2.1. 50 MW ya da daha fazla ısı gücü olan elektrik, ısı, buhar ya da sıcak su üretme tesisleri dahil olmak üzere termik santraller ve diğer yakma tesisleri,
2.2. Petrol ve gaz işleme rafinerileri,
2.3. Kok fırınları,
2.4. Kömür gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri,
2.5. Nükleer santraller.
3. Metal Üretimi ve İşlenmesi
3.1. Metal cevheri fırınlama veya sinterleme tesisleri (sülfür cevheri dahil),
3.2. 2,5 ton/saat kapasiteli kesintisiz döküm tesislerini de içeren pik demir veya çelik üretimi (birincil ve ikincil ergitme) için entegre tesisler,
3.3. Demir veya çelik işleme tesisleri: 3.3.1. Saatte 20 tondan fazla ham çelik işleyen sıcak haddeleme tesisleri, 3.3.2. Isıl gücün 20 MW'ı aştığı durumda birim gücün 50 kJ'den fazla olduğu şahmerdanlı veya tokmaklı tesisler, 3.3.3. Saatte 2 ton'dan fazla işleme kapasitesi olan demir ve çeliğin eritilmiş metal (çinko, kalay ve diğerleri) ile koruyucu yüzey kaplama uygulaması,
3.4. Günde 20 ton veya daha fazla üretim kapasiteli olan demir ve çeliğin döküldüğü dökümhaneler,
3.5. Aşağıdaki uygulamalara yönelik tesisler: 3.5.1. Cevherden, konsantreden ya da ikincil hammaddelerden metalürjik, kimyasal veya elektrolitik prosesler ile demir içermeyen ham metal üretim tesisleri, 3.5.2. Kurşun ve kadmiyum için günde 4 tondan fazla ya da diğer bütün metaller için günde 20 tondan fazla ergitme kapasiteli geri kazanılmış ürünleri de içeren (rafine etme, döküm vb.) alışımlar dahil demir içermeyen metal ergitme ve/veya bileşiklerinin imali tesisleri,
3.6. İşleme tanklarının hacminin 30 m ³ 'den fazla olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzey işleminin yapıldığı tesisler.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Asbest ve asbest içeren ürünleri çıkarma, üretme, işleme, dönüşüm tesisleri,
4.2. Günlük kapasitesi 500 tondan fazla olan döner fırınlarda çimento klinkeri üretme tesisleri,
4.3. Günlük kapasitesi 50 tondan fazla olan döner fırınlarda ya da diğer fırınlarda kireç üretme tesisleri,
4.4. Eritme kapasitesi günde 20 tondan fazla olan cam elyaf dahil, cam üretme tesisleri,
4.5. Ergitme kapasitesi günde 20 tondan fazla olan mineral elyaf üretimi de dahil, mineral madde ergitme tesisleri,
4.6. Üretim kapasitesi günde 75 tondan fazla olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısı ileme elde edildiği tesisler.
5. Kimya ve Petrokimya Endüstrisi
5.1. Entegre kimya tesisleri, örneğin, çeşitli ünitelerin bitişik ve fonksiyonel olarak birbirine bağlı olduğu, kimyasal dönüştürme proseslerini kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan tesisler. 5.1.1. Temel organik kimyasalların üretimi: a) basit hidrokarbonlar (lineer veya döngüsel, doymuş veya doymamış, alifatik veya aromatik), b) alkoller, aldehitler, ketonlar, karboksilik asitler, esterler, asetatlar, peroksitler ve epoksi reçineler gibi oksijen içeren hidrokarbonlar, c) kükürtlü hidrokarbonlar, d) aminler, amidler, azotlu, nitritli ve nitratlı bileşikler, nitriller, siyanitler ve iso siyanitler gibi azot içeren hidrokarbonlar, e) fosfor içeren hidrokarbonlar, f) halojenik hidrokarbonlar, g) organometalik bileşikler,

h) temel plastik maddeler (polimerler, sentetik elyaflar ve selüloz bazlı elyaflar);
i) sentetik kauçuk,
j) boya ve pigmentler,
k) yüzey aktif maddeler.
5.1.2. Basit inorganik kimyasalların üretimi:
a) amonyak, klor ya da hidrojen klorür, flor ya da hidrojen florür, karbon oksitler, kükürt bileşikleri, azot oksitler, hidrojen, kükürt di oksit, karbonil klorür gibi gazlar,
b) kromik asit, hidroflorik asit, fosforik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, sülfürik asit, oleum ve kükürtlü asitler gibi asitler,
c) amonyum hidroksit, potasyum hidroksit, sodyum hidroksit gibi bazlar,
d) amonyum klorür, sodyum klorit, potasyum klorit, potasyum karbonat, sodyum karbonat, perborat, gümüş nitrat, baryum sülfat gibi tuzlar,
e) ametaller, metal oksitler ya da kalsiyum karpit, bor ve bileşikleri, zırnık, dispeng oksit, silisyum, silisyum karpit gibi diğer inorganik maddeler,
5.1.3. Hammadde aşamasından başlamak suretiyle fosfor, azot ya da potasyum bazlı gübre üretimi (basit bileşik gübreler),
5.1.4. Bitki Koruma Ürünlerinin ve biyositlerin üretimi,
5.1.5. Kimyasal ya da biyolojik prosesler kullanılarak temel farmasötik ürünlerin üretimi (alkaloid tesisler dahildir),
5.2. Patlayıcı üretimi,
5.3. 200.000 ton ya da daha fazla kapasitesi olan petrol, petrol ürünleri, petrokimyasal veya kimyasal ürünlerin dolun ve/veya depolama tesisleri,
6. Kâğıt Endüstrisi
6.1. Keresteden ya da diğer lifli malzemelerden selüloz ve/veya kâğıt hamuru üretim tesisleri,
6.2. Günde 20 tondan fazla üretim kapasitesi olan kâğıt ve karton üretim tesisleri,
7. Atık Yönetimi
7.1. Atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri,
7.2. Ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri dönüşüm tesisleri,
7.3. Gemilerin normal faaliyetinden kaynaklanan atıkların toplandığı "Atık Kabul Tesisleri",
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Günlük hayvansal karkas kapasitesi 50 tondan fazla olan mezbahaneler,
8.2. Aşağıdakilerden gıda üretmeye ilişkin her türlü işlem ve proses:
8.2.1. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 75 tondan fazla olan hayvansal hammadde (süt dışında),
8.2.2. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 300 tondan fazla (3 aylık ortalama değer bazında) olan bitkisel hammadde,
8.2.3. Tesise giren günlük süt miktarı 200 ton ve daha fazla (yıllık ortalama değer bazında) olan süt ve süt ürünleri üretimi,
8.3. Günlük işlem kapasitesi 10 tondan fazla olan hayvan kesimi yan ürünleri ve artığı işleme vb. tesisler,
8.4. 30 m ³ /gün ve üstü atıksu oluşturan zeytin işletmeleri.
9. Diğer Tesisler/Faaliyetler
9.1. Kapasitesi günde 10 tondan fazla olan elyaf veya tekstil ön işlem (yıkama, ağartma, terbiye ve mercerizasyon gibi işlemler) veya boyama tesisleri,
9.2. Günde nihai ürün kapasitesi 12 tonun üzerinde olan hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri,
9.3. Solvent tüketim kapasitesi saatte 150 kg'dan veya yılda 200 tondan fazla olan, organik solvent kullanılarak malzeme, nesne ve ürünlerin yüzey işlemlerinin yapıldığı tesisler; örn. apreleme, baskı, kaplama, yağ giderme, su geçirmez hale getirme, boyutlandırma, boyama, temizleme ya da emprenye etme faaliyetleri,
9.4. Yanma ve grafitleştirme yolu ile karbon ya da elektrografit üretme tesisleri,
9.5. Limanlar (Karasularımızda tarifeli seferler yapan gemilerin yolcu almak için yanaştığı limanlar, balıkçı barınakları ve yat yanaşma kapasitesi elli yatın altında olan marinalar-yat limanları hariç),
9.6. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği Ek-1'inde yer alan maddeleri üreten, kullanan, depolayan diğer tesisler.

ÇEVREYE KİRLLETİCİ ETKİSİ OLAN FAALİYET VEYA TESİSLER

1. Madencilik, Ham Petrol, Doğal Gaz, Kömür ve Turba Çıkarma Faaliyetleri
1.1. Taş ocakları, açık ocak madenciliği ve 150 ha. dan daha küçük alanlarda turba çıkarımı,
1.2. Metalik ve/veya metalik olmayan açık ocak veya yeraltı madenciliği,
1.3. Akarsudan ve denizden mineral çıkarılması,
1.4. Kömür, ham petrol, doğal gaz, cevherler ve bitümlü şist çıkarmak için yerüstü endüstri tesisleri (Ek 1’de bulunmayan faaliyetler),
1.5. Doğal ve yapay taşlar, alçı, kiselgar, magnezit, mineral boya, midye kabuğu, talk, kil, trasın her çeşidini işleyen tesisler ile kromit, çimento klinkeri, cüruf ve molozların kırılması, öğütülmesi, elenmesi için kurulan tesisler,
1.6. Perlit, şist ve kil patlatma tesisleri,
1.7. Kömür ve/veya cevher hazırlama ve/veya zenginleştirme tesisleri,
1.8. 25-150 ha arasındaki alanlarda açık ocak madenciliği ile kömür çıkarılması
2. Enerji Endüstrisi
2.1. Termik santraller ve diğer yakma tesisleri, 1 MW’tan fazla 50 MW’a eşit ya da daha düşük ısı gücü olan elektrik, ısı, buhar ya da sıcak su üretim tesisleri dahildir,
2.2. 100 m ³ ten fazla tank kapasitesi olan yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı gaz depolayan tesisler,
2.3. Fosil yakıtların yerüstü depoları,
2.4. Kömür ve linyitin endüstriyel briketlenmesi,
2.5. Kapasitesi saatte 1 tonun üzerinde olan kömür öğütme ve kurutma tesisleri,
2.6. Katran, katran ürünleri, katran suyu ve gazı işleme ve damıtma tesisleri,
2.7. Bitümlü şist gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri,
3. Metallerin Üretimi ve İşlenmesi
3.1. 2,5 ton/saat ten düşük kapasiteli sürekli döküm dahil birincil ve ikincil eritme ile pik demir ya da çelik üretim tesisleri ve 5 ton ya da daha fazla vakum eritme kapasitesi olan tesisler,
3.2. Demir ve çelik işleme tesisleri:
3.2.1. Günde 3 tondan daha fazla kapasitesi olan sıcak haddeleme tesisleri, (saatte 20 tondan az kapasiteli ham çeliğin sıcak haddelendiği tesisler hariçtir),
3.2.2. Günde 5 tondan fazla kapasitesi olan demir ve çelik soğuk haddeleme tesisleri,
3.2.3. Günde 2 tondan fazla kapasitesi olan demir dışı metallerin sıcak ya da soğuk haddelendiği tesisler,
3.2.4. Isıl gücü 2-20 MW arasında olan ve birim gücü 50 kJ ya da daha az olan tokmaklama tesisleri,
3.2.5. Her seferinde 10 kg ve üzerinde patlayıcı madde kullanılarak detonasyonla biçimlendirme veya metal kaplama işlemlerinin yapıldığı tesisler,
3.2.6. Anma gücü 100 kW ve üzerinde değirmenlerle hurda parçalayan tesisler,
3.3. Aşağıdaki makinelerin üretildiği, tamirinin yapıldığı tesisler:
• Kazanlar,
• Hacmi 5 m ³ ve üzerinde olan metal sacdan yapılmış konteynerler,
• Taban alanı 7 m ² ve üzerinde olan konteynerler.
3.4. Sıcak biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz boru ve kaynaklı boru üreten tesisler,
3.5. Soğuk biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz ve kaynaklı boru üreten tesisler,
3.6. Saatte 2 ton ve daha az işleme kapasiteli demir ve çeliğin ergitilmiş metal ile koruyucu yüzey kaplama uygulaması yapan tesisler,
3.7. Günde 20 tondan az üretim kapasitesi olan demirli metal dökümhaneleri,
3.8. Kurşun ve kadmiyum için günde 4 tondan az ya da diğer bütün metaller için günde 500 kg – 20 ton arası eritme kapasiteli geri kazanılmış ürünleri de içeren (rafine etme, döküm vb.), değerli metaller hariç demir içermeyen metal eritme ve/veya bileşiklerinin imali tesisleri,
3.9. İşleme tanklarının hacminin 30 m ³ ya da daha az olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzey işleminin yapıldığı tesisler,
3.10. Püskürtmeli maddelerle demir-çelik yapı konstrüksiyonları, çelik konstrüksiyonlar ve sac parçaları yüzeylerinin muamele edildiği ve taşlama veya zımparalama tesisleri. (Kapalı devre çalışan püskürtme maddesinin devrede kaldığı tesisler hariçtir),
3.11. Kurşunlu akümülatör ile endüstriyel akümülatör hücreleri batarya ve pil vb üreten tesisler,

3.12. Tokmıklama metodu ile metal tozu üreten tesisler ve diğer metal tozu ve pastaları üreten tesisler,
3.13. Motorlu taşıt üretimi ve montajı ve motorlu taşıtların motorlarının üretimi,
3.14. Gemi, yat inşa ve bakım onarım tersaneleri,
3.15. Uçak yapım ve bakım tesisleri,
3.16. Demiryolu ekipmanı üretimi,
3.17. Patlayıcılar ile baskı yapılması,
3.18. Metallerin sırlama, emaye ve/veya mineleme işleminin yapıldığı tesisler,
3.19. Metallerin asit veya baz ile işlem gördüğü tesisler,
3.20. Demir dışı metal oksit (alüminyum oksit ve çinko oksit gibi) üretim tesisleri (kapasite A veya B),
3.21. Seri makine imalatı, elektrik makineleri ve yedek parça üretimi.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Günlük kapasitesi 500 ton ve daha az olan döner fırınlarda çimento klinkeri üretme tesisleri,
4.2. Çimento öğütme veya paketleme tesisleri,
4.3. Günlük kapasitesi 50 ton ve daha az olan döner fırınlarda ya da diğer fırınlarda kireç üretme tesisleri,
4.4. Kireç öğütme, söndürme veya paketleme tesisleri,
4.5. Eritme kapasitesi günde 20 ton ve daha az olan cam elyafı dahil, cam üretme tesisleri,
4.6. Cam ve cam ürünlerini asitlerle parlatan veya matlaştıran tesisler,
4.7. Boksit, dolomit, alçı, kiselgar, magnezit, kuvarzit ve şamot gibi maddelerin pişirildiği ve/veya ergitildiği tesisler,
4.8. Günlük 20 ton ve daha az ergitme kapasiteli olan mineral elyaf üretim tesisleri,
4.9. Üretim kapasitesi günde 75 ton ve daha az olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısı ile elde edildiği tesisler,
4.10. Gazlı beton blokları ve buhar basıncı altında kum-kireç briketi veya elyafı çimento levhaların üretildiği tesisler,
4.11. Üretim kapasitesi 10 m ³ /saat ve üzerinde olan, çimento kullanarak beton, harç veya yol malzemesi üreten tesisler; malzemelerin sadece kuru oldukları zaman karıştırıldıkları yerler dahil,
4.12. Üretim kapasitesi 5 ton/saat ve üzerinde olan, çimento veya diğer bağlayıcı maddeler kullanarak sıkıştırma darbe, sarsma ve titreşim yoluyla şekillendirilmiş malzeme üreten tesisler,
4.13. Yol malzemesi hazırlayan tesislerle, katran eritme ve püskürtme tesisleri dahil mineral malzemeli bitüm veya katran karışımlarını eriten ve üreten tesisler,
5. Kimya Endüstrisi
5.1. Kimyasalların ve ara ürünlerin işlenmesi (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.2. Boya, vernik, cila, elastomer ve peroksit üretim tesisleri (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.3. Kapasitesi 1.000 ton ile 200.000 ton arasında petrol, petrokimyasal ve kimyasal ürünlerin dolum ve/veya depolandığı tesisler (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.4. Petrol ürünlerinin (fuel-oil, motorin, nafta, benzin vb.) veya mineral yağlar, sıvı mineral yağ ürünlerinin depolandığı 1.000 ton'un üzerinde depolama tank kapasitesi olan tesisler,
5.5. Diğer maddelerden kazanılan metanolün depolandığı 5.000 ton'un üzerinde depolama tank kapasitesi olan tesisler,
5.6. Akrlonitrilin depolandığı ve depolama kapasitesinin 350 ton'un üstünde olduğu tesisler,
5.7. Klorun depolandığı ve depolama kapasitesinin 10 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.8. Kükürtdioksitin depolandığı ve depolama kapasitesinin 20 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.9. Sıvı oksijenin depolandığı ve depolama kapasitesinin 200 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.10. Amonyumnitrat'ın depolandığı ve depolama kapasitesinin 500 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.11. Sodyumklorat'ın depolandığı ve depolama kapasitesinin 25 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.12. 5 ton veya daha fazla Bitki Koruma Ürününün depolandığı tesisler,
5.13. Sabun üretilen tesisler. (Kapasite ≥ 1 ton/gün),
5.14. Kauçuk, kükürt veya karbon kullanılarak vulkanize lastik üreten tesisler,
5.15. Kükürt üretimi tesisleri,
5.16. Yağlayıcı maddeler, gres metal yağları benzeri yağlama sıvılarının üretildiği tesisler,
5.17. Kimyasal maddelerin geri kazanımı için tesisler,
5.18. Zifir üretimi tesisleri,
5.19. Saatte 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip organik çözücülerin damıtma ile yeniden işlendiği tesisler,
5.20. Günde 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip doğal reçine eritme tesisleri,

5.21. Patlayıcı maddelerin depolanması, bertarafı ve geri kazanımına dair tesisler (cephanelerin veya diğer patlayıcıların yüklendiği veya patlatıldığı tesisler buna tabidir, kibrit üretimi ise kapsam dışındadır),
5.22. Bitki Koruma Ürünleri ile bunlarda kullanılan etkin maddelerin öğütüldüğü, mekanik olarak, karıştırıldığı, paketlenildiği ve boşaltıldığı ve yeniden paketlenildiği tesisler.
6. Ağaç ve kağıt endüstrisi
6.1. Günlük 20 ton ve altı üretim kapasitesine sahip kâğıt ve karton üretim tesisleri,
6.2. Tahrik gücü 100 kW'ın üzerinde olan ağaç işleme, ağaç kaplama üretimi ve kereste fabrikaları, mobilya fabrikaları ve ağaç parke üretim fabrikaları,
6.3. Aylık kapasitesi 30 m ³ veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinden sunta üreten tesisler,
6.4. Aylık kapasitesi 1000 m ³ veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinin doğrandığı tesisler.
7. Atık Yönetimi
7.1. Tehlikeli atık geçici depolama tesisleri,
7.2. Tehlikeli atık taşıma firmaları.
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Günlük nihai üretim kapasitesi 300 tondan daha az olan katı bitkisel yağ (üç aylık ortalama değer bazında), ve günlük nihai üretim kapasitesi 75 tondan daha az olan katı hayvansal yağ üreten tesisler,
8.2. Bitkisel ve hayvansal ürünlerin nihai paketlenildiği tesisler,
8.3. Günlük süt alımı 10 ile 200 ton arasında olan (yıllık ortalama değer bazında) süt ve süt ürünleri tesisleri,
8.4. Yıllık kapasitesi 1000 m ³ ve üzeri olan suma veya malt üretimi tesisleri ve/veya alkollü içeceklerin üretildiği tesisler,
8.5. Kapasitesi 5 ton/gün ve üzeri şekerleme ve şurup üretim tesisleri,
8.6. Alkolsüz içecekler üretim tesisleri,
8.7. Günlük hayvansal karkas kapasitesi 50 ton ve daha düşük olan mezbahaneler (Ek 1'de yer almayan tesisler),
8.8. Günlük kapasitesi 5000 adedin üzerinde olan kanatlı hayvan kesim tesisleri,
8.9. Haftalık işleme kapasitesi 200 kg'ın üzerinde olan hayvansal yağların ergitildiği tesisler,
8.10. Günlük kapasitesi 10 ton ve daha düşük olan hayvan kesimi yan ürünleri ve artığı işleme vb. tesisler,
8.11. Hayvan artıkları ve hayvansal atıkların depolandığı tesisler,
8.12. Tabaklanmamış hayvan derilerinin kurutulduğu, tuzlandığı ve/veya depolandığı tesisler. Aşağıdakiler kapsam dışındadır; <ul style="list-style-type: none">
Lokantalar, kantinler, hastaneler vb işletmeler,
Haftalık 8000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar,
8.13. Aşağıdaki gıda ürünlerinin üretimine yönelik her türlü işlem ve prosesler: 8.13.1. Günlük 75 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (süt hariç) hayvansal hammaddeler, 8.13.2. Günlük 300 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (üç aylık ortalama değer bazında) bitkisel hammaddeler, Aşağıdaki tesisler kapsam dışındadır: <ul style="list-style-type: none">
Restorant, kantin, hastane ve benzeri tesislerin mutfakları,
Haftalık 8000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar,
Haftalık et ve balık tütsüleme kapasitesi 1000 kg'ın altında olan tütsüleme tesisleri,
11 Eylül 2000 tarih ve 24167 sayılı Et Üretim Tesislerinin Kurulması, Açılması, Çalıştırılması ve Denetim Usul ve Prensipleri Hakkındaki Yönetmeliği'nde verilen değerlerin altında kapasitesi olan bağırsak ve işkembe temizleme tesisleri,
Günlük kapasitesi 100 tonun altında olan tahıl ve gıda öğütme tesisleri,
Kapasite raporuna göre, günlük 1 tonun altında kahve veya 10 tonun altında kahveyle ikame edilebilen ürünler, tahıl, kakao veya fındık vb kavurma veya öğütme tesisleri,
8.14. İşlenmemiş kemik ve işlenmiş hayvan derisi ve kılı depolama tesisleri. Aşağıdaki tesisler kapsam dışındadır: <ul style="list-style-type: none">
Haftalık 4000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar,
11 Eylül 2000 tarih ve 24167 sayılı Et Üretim Tesislerinin Kurulması, Açılması, Çalıştırılması ve Denetim Usul ve Prensipleri Hakkındaki Yönetmeliği'nde belirtilmeyen tesisler,
8.15. Balık veya kemik unu üretim ve/veya depolama tesisleri,
8.16. Balık yağı fabrikaları,
8.17. 30 m ³ /gün altı atıksu oluşturan zeytin işletmeleri.

8.18. Çay fabrikaları.
9. Tarım ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Tesisleri
9.1. Toplu hayvancılık faaliyetleri:
9.1.1. Kapasitesi 500 ve üzeri büyükbaş ile 1000 ve üzeri küçükbaş hayvancılık tesisleri,
9.1.2. Aşağıdaki kapasiteye sahip kanatlı tesisleri: <ul style="list-style-type: none">
• 20.000-40.000 kapasiteye sahip piliç tesisleri,
• 20.000-40.000 kapasiteye sahip tavuk tesisleri.
9.2. Yer kapasitesi aşağıdaki sayıdan fazla olan toplu domuz yetiştiriciliğinin yapıldığı tesisler,
9.2.1. Kapasitesi 750 üzeri anaç domuz tesisleri,
9.2.2. 30 kg.'ın üstünde canlı ağırlığında domuz üretimi için 2000 üzeri kapasiteye sahip domuz tesisleri,
9.3. En az aşağıda belirtilen ve üzeri kapasitelere sahip toplu kümes hayvancılığının yapıldığı tesisler,
9.3.1. 40.000 ve üzeri kapasiteye sahip piliç üretim tesisleri,
9.3.2. 40.000 ve üzeri kapasiteye sahip tavuk üretim tesisleri,
9.4. Balık ve/veya su ürünleri çiftlikleri,
10. Diğer Tesisler
10.1. Günlük işlem kapasitesi 10 ton ve altında elyaf veya tekstil önileme (yıkama, ağartma, terbiye ve merserizasyon benzeri işlemler) veya boyama tesisleri,
10.2. Günlük nihai ürün kapasitesi 12 ton ve altında olan hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri,
10.3. Solvent tüketim kapasitesi saatte 25 kg ile 150 kg arasında veya yılda 200 tondan az olan, organik solvent kullanılarak malzeme, nesne ve ürünlerin yüzey işlemlerinin yapıldığı tesisler; örn. apreleme, baskı, kaplama, yağ giderme, su geçirmez hale getirme, boyutlandırma, boyama, temizleme ya da emprenye etme faaliyetleri,
10.4. Üretim kapasitesi 25 ton/saat ve üzerinde olan hava sıvılaştırma tesisleri,
10.5. Motorlu taşıtlar için sürekli yarış ve test parkurları,
10.6. Kentsel ve/veya evsel nitelikli atık su arıtma tesisleri,
10.7. Hurdaların veya kullanılmış taşıtların veya hurda taşıtların depolama alanları ve/veya işlem tesisleri,
10.8. 3.000 KW veya üzerindeki anma güçlü jet motorlar ve gaz türbinleri için test merkezleri veya bu güçlerde motor ve gaz türbinlerinin bulunduğu test standartları,
10.9. Yapay mineral elyafın üretildiği tesisler,
10.10. Sigara fabrikaları,
10.11. Cam elyaf, mineral elyaflar veya profil ve tabaka biçimindeki malzemelerin organik solvent kullanılmadan kimyasal tabaka ile kaplandığı emprenye edildiği, doyurulduğu ve kurutulduğu tesisler,
10.12. Bant biçimindeki malzemeleri plastik maddelerle kaplayan tesisler ile plastik maddeler, yumuşatıcılar, okside ve beziryağı veya diğer maddelerden meydana gelen karışımları kurutan tesisler,
10.13. Tellerin fenol ve kresol reçinelerle ya da diğer organik maddelerle (organik solvent kullanımı haricinde) yalıtıldığı tesisler,
10.14. Üretim kapasitesi 500 kg/saat ve üzerinde olan stiren katkılı veya aminli epoksi reçineli sıvı veya doymamış poliester reçinelerinin işlendiği tesisler,
10.15. Isıl işlem yoluyla furan, üre fenolü resorsin maddeleri veya ksilen reçinesi gibi aminoplast veya fenolformaldehidplastların kullanımı ile madde üretilen tesisler (ana girdi maddeleri 10 kg/saat ve üzerinde olan tesisler),
10.16. Poliüretan biçimlendirme maddeleri veya poliüretan köpüğü ile maddeler içerisinde boşluk oluşturma çalışmaları yapan tesisler (ana girdi maddelerinin 200 kg/saat ve üzerindeki tesisler dahil olup, termoplastik poliüretan kullanan tesisler),
10.17. Kuru durumda olan tozlanabilen yağma maddelerin, damperli araçlar ve devirmeli depolar, kepçeler ve teknik araç ve gereçlerle doldurulup boşaltıldığı açık veya tam kapalı olmayan depolama tesisleri (200 ton/gün ve üzerinde madde aktarılan tesisler dahil olup, hafriyat çalışmaları hariçtir),
10.18. Asbest kullanılmaması koşulu ile fenol veya diğer plastik reçineli bağlayıcı maddelerin kullanılması suretiyle balata üreten tesisler,
10.19. Organik bağlayıcı maddeler kullanılarak yapay zımpara plakaları, parçaları, zımpara kağıtları veya dokularının üretildiği tesisler,
10.20. Elastomer bazlı ürünlerin üretimi ve muamelesi,
10.21. Hayvan dışkısı kurutma tesisleri,
10.22. Tuz işlemleri,

10.23. Biyodizel üretim tesisleri,
10.24. Kayak merkezleri, kablolu otomobiller ve entegre tesisler,
10.25. Karasularımızda tarifeli seferler yapan gemilerin yolcu almak için yanaştığı limanlar, balıkçı barınakları, yat yanaşma kapasitesi elli yatın altında olan marinalar-yat limanları,
10.26. Kentlerin dışında yer alan tatil köyleri ve otel kompleksleri ve entegre tesisleri,
10.27. Kalıcı kamp ve karavan alanları,
10.28. Tema parkları,
10.29. Endüstriyel nitelikli diğer atık sular (sulu baca gazı arıtım sistemi kullanan tesisler, tutkal ve zambak üretim tesisleri, benzin istasyonları, içmesuyu filtrelerinin geri yıkama suları, su yumuşatma, demineralizasyon, rejenerasyon, aktif karbon, yıkama tesisleri, soğutma suyu ve benzeri tesisleri),
10.30. Karışık Endüstriler (OSB ve sektör belirlemesi yapılamayan diğer sanayiler),
10.31. Asfalt üretim tesisler,
10.32. Hastane ve sağlık kuruluşları (yatak kapasitesi 20 ve üzeri olanlar),
10.33. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2'sinde yer alan maddeleri içeren diğer tesisler.

EK-3

ÇEVRE DENETİM TUTANAĞI (Tüzel Kişiler İçin)

	T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI	Denetimin Başlama- Bitiş Tarihi ...../...../20...- ...../...../20... Saati:	Tutanak Seri No:.....
DENETLENEN TÜZEL KİŞİNİN			
Adı			
Adresi			
Vergi Sicil No.		Tel. No.	Faks No.
Yetkili Temsilcisinin Adı Soyadı		T.C. Kimlik No:	
DENETİM BULGULARI:			
(Bu alan yeterli olmadığında boş bir kâğıda bulguların yazımına devam edilir ve denetim bulgularının bitiminde düzenleyenler ve tesis yetkilisi tarafından paraflanır.)			
Denetimi Gerçekleştiren Birim			
Denetim Nedeni	Planlı ☐	Ani ☐	Şikâyet ☐
Tesis Yetkilisinin Adı Soyadı ve İmzası			
Düzenleyenlerin			

Adı Soyadı	Kurumu ve Unvanı	İmzası	Onay/Görev Yazısı Tarihi-Sayısı

3 nüsha olarak hazırlanan işbu tutanak mahallinde ..... madde ve ..... sayfa olarak düzenlendi, taraflarca okunarak doğruluğu kabul ile imzalandı ve bir sureti tesis yetkilisine verildi.

ÇEVRE DENETİM TUTANAĞI (Gerçek Kişiler İçin)

	T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI	Denetimin Başlama- Bitiş Tarihi ...../...../20...- ...../...../20... Saati:	Tutanak Seri No:.....
DENETLENEN GERÇEK KİŞİNİN			
Adı Soyadı		T.C. Kimlik No.	
Baba Adı		Uyruğu	
Doğum Yeri ve Tarihi		Yabancı ise Pasaport No.	
Nüfusa Kayıtlı Olduğu	İl		
	İlçe		
	Mahalle/Köy		
Ev Adresi			
İş Adresi			
Ev Telefonu		Cep Telefonu	
DENETİM BULGULARI:			
(Bu alan yeterli olmadığında boş bir kâğıda bulguların yazımına devam edilir ve denetim bulgularının bitiminde düzenleyenler ve tesis yetkilisi tarafından paraflanır.)			

Denetimi Gerçekleştiren Birim			
Denetim Nedeni	Planlı ☐	Ani ☐	Şikâyet ☐
Gerçek Kişinin Adı Soyadı ve İmzası			
Düzenleyenlerin			
Adı Soyadı	Kurumu ve Unvanı	İmzası	
3 nüsha olarak hazırlanan işbu tutanak mahallinde ..... madde ve ..... sayfa olarak düzenlendi, taraflarca okunarak doğruluğu kabul ile imzalandı ve bir sureti tesis yetkilisine verildi.			